

**R. P. Antonii De Escobar Et Mendoza, Vallisoletani,
Societatis Iesv Theologi, Vniversæ Theologiæ Moralis,
Receptiores Absqve Lite Sententiæ nec-non
Problematicæ Disquisitiones ... Volumen ...**

Triplex Statvs; Ecclesiasticvs, Religiosus, & Sæcularis

**Escobar y Mendoza, Antonio de
Lugduni, 1663**

Caput 13. Circa alias res, ex quibus Tributum debeat solui.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80707](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80707)

quia iam censetur ibi praesens in illa adesse, & sicut ratione illius contractus potest inibi contineri, poterit etiam ad soluendam gabellam debitam ex illo contractu obligari. Alioquin nec deberent solvere vectigal famuli, vel miliones, qui in Hispania merces Galli manentis in Gallia deportant. Quia ipsi non portant merces suo nomine, nec solvunt vere gabellam, sed dominus mercium, qui non est subditus. Caterum quoad illum actum est subditus, quia qui per alium mittit merces, subditus se legibus loci, ad quem eas mittit.

DVBIVM XLVIII.

Quando contractus fit per litteras hinc inde datas, debetur gabella in loco, ubi secundus contrahens, acceptis litteris alterius, consentit?

183
Debetur ibi.

Debetur ubi secundus contrahens, acceptis litteris alterius, consentit. Quia inibi contractus perficitur, ob quem gabella debetur. Sic Lazarte apud Mol. to. 3. d. 676. numero 4.

184
Non debetur ibi.

Non debetur ibi, sed ubi primus litteras ad illum immisit. Quia non perficitur venditio, donec consensus secundi, & eius acceptatio ad notitiam primi deveniat. Ita Mol. ubi sup.

185
Auctoris resolutio.

Perfecto hoc pendet ex cognitione quando, & quomodo requiritur notitia illius acceptationis, ut contractus sit perfectus, & neuter contrahentium recedere valeat, de quo sapientissime de more Card. Lug. to. 2. de inst. d. 22. de Contract. sect. 3. Juxta cuius doctrinam dixerim ibi gabellam deberi, ubi vicinid perficitur contractus, qui antea nondum erat perfectus, & irrevocabilis.

DVBIVM XLIX.

Contrahentes possuntne ante contractum conventiones facere cum gabellario ut partem gabella debite remittat, ut inibi contractum efficiant?

186
Nonnulla praeiudicium.

Existimo posse contrahentes (si non sit lex aliqua municipalis contraria) ad vitandam solutionem gabellae a sepositis contractis, transferre se ad alium locum ab ea gabella immunem, ibique contractum celebrare, quando bona non remanent necessario tradenda in loco, ubi gabella exigitur. Bertachin. in dictionar. v. Gabella, & alij, quos sequitur Sanch. lib. 2. consil. caput. 4. dub. 42. numero 3. Quasi enim autem, an contrahentes possint conventionem facere cum gabellario, antequam contrahant, ut partem gabellae debite remittant, ut ibi contrahant, & non aliam excedant ad locum?

187
Non possunt.

Minime possunt. Quia contrahentes debent ex lege solvere tantum pro gabella quare nequeunt de illo detrachere. Sic nonnulli doctores.

Esob. & Mend. Theol. Mor. Tom. VII.

Possunt omnino cum gabellario pacisci, ut partem remittat. Quia licitum eis est, ad alium pergere locum, & illud lucrum alterius loci gabellario dare. Ita Valq. §. 2. dub. 9. Turrian. hic, d. 45. dub. 8. n. 14.

188
Possunt quidem.

Existimo, id neque esse iniustum, vel illicitum. Cui resolutioni non obstat, quod contrahentes debeant ex lege solvere tantum pro gabella. Fateor enim debere ex lege solvere summam illam lege praescriptam, nisi Rex, vel qui eius habet auctoritatem, in totum, vel in partem remittat. Gabellarius ergo, cuius interest, & qui potestatem habet, remittit partem, & hoc propter suum lucrum, quam remissionem licite acceptare, & procurare potest contrahens, quia ipse ante factum contractum nulli debet gabellam. Quod quidem minimè admitterem in decimis Ecclesiae debitis, si verb. grat. aliquis pacisceretur cum Parocho, ut si ad eius Parochiam veniret, partes decimarum remitteret, & Parochus consentiret, ne illud lucrum perderet. Quia decimae non ex Parochia, sed ex Ecclesiae praerogative debentur integre danda alicui Ecclesiae ministro, cui praerogative ille non satisfaceret, dando unam partem ex conventionem cum Parocho facta, Valq. de benef. c. 1. §. 1. dub. 3.

189
Hanc sententiam defendo.

190

CAPVT XIII.

Circa alias res, ex quibus Tributum debeat solui.

DVBIVM I.

Cum res aliqua centum aureis verb. gr. venditur, sed pro venditione facienda venditor decem aureos insumpsit, ut proxeneta, praconi, & alij solueret: Gabella debetne ex centum aureis integrè solui?

Si in superioribus, an ex rebus necessariis, vel ex iis, quae ad proprim usum emuntur, aut deservuntur gabella debeatur? Nunc aditio ex quibus rebus aliis soluenda sit, quod quidem pendet ex legibus municipalibus circa singulas gabellas, quibus solent varia privilegia concedi variis mercibus, g. libris, armis, agriculturae, & aliis, ut à gabellae solutione eximantur, quae leges erunt consulendae; plures quoad aliquas gabellas Hispanas recole apud Mol. to. 3. d. 664.

191
Nonnulla suppono.

Nunc in genere discepto de qua quantitate soluenda sit gabella quando verb. grat. decima, vel vigesima pars pretij pro gabella soluenda sit à venditore, & res aliqua venditur centum aureis, sed pro venditione

192

D d 3 venditione

venditione gerenda venditor decem infump-
ptis, vt folueret proxeneta, praeconi, Notario,
& aliis, quaeritur, an gabella folui debeat ex
contem, an ex folis nonaginta, quae remanent
venditori?

193
*Ex folis
nonaginta
foluenda
est.*

Ex folis nonaginta qui remanent vendi-
tori foluenda est, non ex decem aureis illis, qui
infumpti fuere, vt proxeneta, praeconi &c. fie-
ret fati. Quia infumptio illa necessaria fuit
ad venditionem, quae aliter non fieret: Ergo
pretium contractus illius erunt folummodo
nonaginta aurei, ex quibus folum gabella
debeatur. Sic nonnulli, quos affert Lazarte
apud Molinam *to. 3. d. 679.*

194
*N. est
foluenda ex
folis nona-
ginta.*

Non folum ex nonaginta aureis, qui ven-
ditori remanent foluenda est gabella, fed ex
toto pretio, nempe ex centum aureis non de-
ductis oneribus, nifi lex aliud explicet. Quia
illud totum est rei pretium. Ita cum Lazarte
Molina *ibid.* & alij, quos affert Sanch. *l. 2. con-
fil. c. 4. dub. 41.*

195
*Hoc proba-
bilis esse,
imo ex pra-
xi certum
iudico.*

Sed, Bertachinum, & Tiraquellum citatos
à P. Vasquez *hic, §. 2. dub. 9. num. 15.* afferuisse,
bilibi esse, fi lex dicat, quod foluatur decima pars verb.
grat. ex pretio à venditore recepto, foluendam
esse gabellam deductis aliis oneribus, ex eo,
quod remanet. Si vero dicat, vt foluatur ex
pretio, quo res vendita fuit, foluendam esse
ex pretio, non deductis oneribus.

196

Probabilior autem iudico secundam
esse sententiam, fi lex aliud non exponit. Nam
praxis ita habet, & alioquin deducendae
etiam essent expensae factae in adportandis
mercibus, imo & in acquirendis, vel facien-
dis eis, quod esset absurdum. Nec in decimis
Ecclesiae foluendis huiusmodi expensarum
ratio habetur, sed iis non deductis, ex totis
fructibus integra decima foluitur.

D. V B I V M L I.

*Si gabella tota à venditore soluenda sit,
& emptor assumat in se onus illam
soluendi: tunc ad gabellae solutionem
solumne computandum est, quod
datur venditori, sed etiam ipsa
gabellae?*

197
*Status qua-
stionis.*

Titalum Dubij explico. Venditori dantur
pro merce mille librae, & gabella est dec-
cima pars; quaeritur, an sufficiat foluere
centum, vel an rursus ex his centum debeat
folui pars decima?

198
*Debet sol-
ui.*

debet quidem folui. Quia gabella ipsa tota
fuit pars pretij, quo res empti est ab emptore,
qui in partem pretij promisit etiam ga-
bellae solutionem. Si ergo ex toto pretio debet
folui decima, non sufficit foluere ex 1000.
datis venditori, sed debet folui ex 1100.
libris, quae sunt illius mercis pretium. Sic
Molina *tom. 3. d. 678. numero 7.* Vasquez
hic, secund. dub. 9. numero 15. Turrian. *d. 45.
dub. 8. numero 9.* & alij, quos refert, ac te-
quirit Sanchez *libro secund. consil. c. 4. dub. 41.
numero 5.*

199

Solui minimè debet. Quia daretur processus

in infinitum. Nam si pro illis centum gabel-
lario datis deberet ea decima folui: Ergo pro
hac decima deberet folui alia, & pro hac alia
Semper enim eadem ratio procedit, quod
totum id est pars pretij, & ex toto pretio de-
cima debetur. Ita alij doctores, consequen-
ter equidem. Vnde cum Lazarte apud Molinam
negarit, post soluta decem pro illis cen-
tum, debere folui aliud pro illis cen-
tum, debere folui aliud pro illis decem, ip-
se Molina inconsequenter hoc à Lazarte dici
probat.

Ego quidem primam sententiam veram
esse defendo: secundae autem assertoribus
respondet Molina, ex aequitate, & vii videri non
soluendam pro illis decem aliud, quamvis in
rigore solui deberet. Attamen facilius respon-
deo cum Cardinali Lugo *hic, d. 36. numero
182.* non sequi processum in infinitum: ad
quem vitandum, & foluendam gabellam
aequalem computandum esse, quod datur
venditori, & danda esse gabellario nonam
partem illius summae, quae data est libera ven-
ditori, vt fi v.g. sunt venditori data 900. libe-
ra, danda sunt 100. gabellario, hoc enim pacto
habebit integram decimam totius pretij,
cum pretium totum sit 1000. ex quibus ga-
bellarius habet 100. pro gabella.

D. V B I V M L I I.

*Ad gabellam soluendam, computan-
dumne est, quod licitatori datur,
pretium mercis au-
genti?*

Quando in publica subhastatione pro-
mittitur ei, qui licitatus fuerit su-
pra alios, quod sine ipse sit, vel non
sit vltimus, dabitur ei quarta pars, verb. grat.
eius augmenti, quod supra praecedentes ob-
tulit. dubitatur itaque, an ad soluendam ga-
bellam computandum sit totum pretium, quod
vltimus obtulit, & soluit, an vero id, quod re-
manet venditori, deductis illis, quae ex pacto
praecedenti reddi debent iis omnibus, qui li-
citando, pretium auferant.

Deducenda sunt illa, quae licitatoribus
soluuntur, & folum ex reliquo gabellam
soluendam. Quia illa alia pretium imminuunt,
Sic Parladorus quem refert, ac sequitur Sanchez
*libro secund. Consil. cap. 4. dub. 41. nu-
mero 4.*

Non sunt deducenda illa, sed ex toto pretio
gabella soluenda. Quia sicut non deducuntur
aliae expensae, ita non debent deduci ea, quae
ex tali pacto soluuntur. Ita Molina *tom. 3. d.
679. n. 2.* citans alios: addit tamen, nisi con-
suetudo contraria sit.

Ego autem distinctione vtendam existimo,
si in rigore loquamur, nisi vltus leges tem-
perauerit. Vt scilicet folummodo deducen-
dum sit id, quod datur emptori ob vlti-
mam licitationem ab ipso factam, non quod
alij datur, qui pretium auferunt, & non
emunt, nec etiam quod datur eidem em-
ptori ob priores licitationes ab ipso factas,
supra

ELSCOBAR
Theol. Mor.
Tom. VI. VII.
E. IV

supra quas alij postea obtulerunt. Ratio est, quia illud est pretium datu ab emptore, quod ipse offert, & soluit pro re: hic autem emptor, qui inuenit iam oblata 32. pro re illa, & ipse offert 40. re vera non offert nisi 38. precedente pacto, quod quarta pars augmenti esset quasi non oblata, sed ipsi remaneret. Ergo pretium, quo emit, sūt 38. adeo ut si illud esset pretiu summum, venditor iuste ei venderet, nec aliquid restituere teneretur; quia non accepit ab eo, nisi 38. Ergo ex illis soli solui debet gabella. Quod autem non debeat deduci, quod aliis oblata 32. pro re illa, solum, similiter ostendit: quia pretium non est quod manet liberam venditori deductis expensis, quas in venditione fecit: sed quod soluitur ab emptore; sicut etiam gabella, quam venditor soluit, intrat in pretium, ideo si illa 38. excederent pretium istum summum, deberet excessus emptori restitui, etiam si soluta gabella, & solutis iis, que prioribus licitationibus debentur, non maneret venditori nisi pretium istum: quia considerandum est, an emptor plus soluat de suo, quam res valeat alioquin patitur iniuriam, cum cogatur pro re supra eius valorem soluere. Ergo solum debet deduci, quod ipsi soluitur ob licitationem, non quod aliis soluitur. Denique quod deduci non debeat quod eidem emptori soluitur ob alias licitationes priores ab ipso factas, ex eodem principio proba; quia illud totum est pretium, quod emptor dat de suo, ut rem habeat. Casu ergo, quo emptori iam debebantur quatuor ob alias licitationes priores, & novae offert 40. addendo octo supra ultimam licitationem, ex qua oblatione potest sibi retinere duo, si emat: offert vere de suo 38. quia offert 34. que re ipsa soluet, & alia quatuor, que iam ipsi debebantur, etiam si non obtulisset 40. Ergo perdit de suo 38. ut rem habeat. Ergo Ma 38. sunt pretium integrum, quod dat pro re illa, atque adeo ex illis 38. soluenda est gabella, in rigore loquendo.

DVBIVM LIII.

Debetur ne gabella ex onere, quod ultra pecuniam emptori imponitur?

205
Questionis
frans.

Domum, que plus valebat vendit quis pro mille, addito onere emptori, ut ipse debeat condicere aliam domum illius in annos decem, vel ut pretio aliquo locet ei aliam domum suam: vel vendit ancillam cum pacto, ne in loca longinqua deferatur: quod onus videtur esse pars pretij, & ideo æqualitas & iustitia contractus pensanda est non solum ex pecunia, quam soluit emptor, sed etiam ex iusta illius oneris æstimatione, quod cogitur subire. In his itaque casibus dubitatur, an gabella debeat solui non solum ex pecunia, que redditur, sed etiam ex

onere, quod imponitur, quanti æstimatione prudentis poterit duci?

Debet solui ex pecunia & ex onere. Quia totum illud est pretium, quo res illa venditur. Sic Lazarte apud molinam tom. tertio d. 678. ex pecunia, & ex onere num. 9.

Non debet solui ex onere imposito gabella, sed ex pecunia solum, quia licet totum illud considerandum sit ad æqualitatem, & iustitiam contractus, & ad illa etiam onera exigenda detur actio & venditio iuxta leg. Fundi partem, ff. de contrahenda empti. quatenus quando alius contractus miscetur cum venditione, & pretium pecunie, quod soluitur, excedit valorem & æstimationem alterius oneris adiuncti, totus contractus reputetur venditionis ad effectum, ut possit agi actione ex vendito pro illis aliis quoad gabellam verò debet solum solui ex illo contractu, quatenus proprie venditio, aut permutatio est. Provt vero habet obligationem illam aliam adiunctam, non est proprie venditio, aut permutatio, cum non sit rei pro pretio, vel rei pro alio onere, vel obligatione: quare ea ex parte gabella non debebitur, ita Molina citatus.

Ego quidem hanc sententiam probabilior esse iudico, quando gabella debetur solum ex venditione, vel permutatione. Nam si deberetur ex aliis contractibus onerosis, priorem partem vti vnice mihi veram amplecterer.

DVBIVM LIV.

Qui vendit iuricum presio ex lege taxato, potestne reuicere in emptorem ipso consentiente onus soluendi gabellam, quando venditor deberet soluere?

Potest hoc onus in emptorem reuicere, quia si ille consentit, nemini fit iniuria non Regi, cum ei gabella soluitur non emptori, cum ille consentiat, & sic gratis id soluere videatur. Sic Ludonic. Messia, quem citat. Lazarte de decima venditionis, c. 15. n. 25.

Imponi non potest onus huiusmodi, etiam venditore consentiente, quia illa gabella ab emptore soluta, esset etiam pars pretij, atque ideo iam venderet, maiori pretio supra legis taxationem. Ita Molina tom. 3. d. 678. n. 10. citans Lazarte. Turrian. hic. d. 45. dub. 8. n. 13.

Profectus si venditor, se gabellam voluntarie soluere promittat, pacto minime adstrictus: videbitur se illud venditori donare, si autem pactum intercedat, licet emptor, ut ei forte indigenti, frumentum vendatur, minime poterit venditor reuicere in emptorem gabellæ solutionem, ne in pretio taxam legis excedat.